

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

Ότε έστι περί του εν θεοτέρω άνθρωπε
βουλόμετο ή περί παιδείας και αρετών και
των αρετών ορίων. (Πλάτ. Θεάγος).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1884

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.γ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΛΟΚΡΩΝ ΤΩΝ ΟΠΟΥΝΤΙΩΝ.

Ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Διδασκ. Συλλόγῳ τῆ 28 Νοεμβρίου 1883

ΥΠΟ Ν. Α. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ.

Περὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων ὄντος μοι τοῦ λόγου, βραχέα τινὰ ῥητέον περὶ τῶν Λοκρῶν καθόλου καὶ δὴ περὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν. Καὶ ὅτι μὲν εἰς τρεῖς διηροῦντο μοίρας οἱ Λοκροὶ μαρτυροῦσιν, ὁ σχολιαστὴς τοῦ Πινδάρου 11, 13: γένη γὰρ Λοκρῶν εἰσὶ τρία Ἐπιζεφύριοι, Ὀζόλαι, Ἐπικνημίδιοι. Τούτων οἱ μὲν Ἐπιζεφύριοί εἰσι Λοκροὶ ἐν Ἰταλίᾳ, οἱ δὲ Ὀζόλαι πρὸς τῇ Αἰτωλίᾳ, οἱ δὲ Ἐπικνημίδιοι πρὸς Εὐβοίᾳ, ὅθεν ὁ Ὀϊλέως Αἴας. Ὁ σχολιαστὴς τῆς Ἰλιάδος Β, 237: Λοκρῶν νῦν μέμνηνται τῶν Ἐπικνημιδίων οὗτοι γὰρ ἀντικρὺ τῆς Εὐβοίας τὴν οἰκησιν πεποίηνται οἱ ὑπὸ Αἴαντι ὄντες. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Λοκροὶ ἐπικαλούμενοι Ὀζόλαι. Τούτων δ' ἀποικοὶ εἰσιν ἕτεροι Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι λεγόμενοι. Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Θουκυδίδου 3, 89: Τρεῖς Λοκρίδες εἰσὶν αὕτη τε ἡ τῶν Ὀπουντίων καὶ ἡ τῶν Ἐπιζεφυρίων καὶ ἡ τῶν Ὀζολῶν. Στέφανος ὁ Βυζάντιος: Λοκρῶν μοῖραι τρεῖς εἰσιν Ἐπιζεφύριοι, Ἐπικνημίδιοι οἱ καὶ Ὀπούντιοι, ὧν ἦν Αἴας, οἱ δὲ Ὀζόλαι. Ὅτι δὲ ἐν Ἑλλάδι δύο Λοκρῶν γένη ἦσαν οἱ Ὀπούντιοι καὶ οἱ Ὀζόλαι ἦτοι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ Δυτικοὶ δῆλον ἐκ τοῦ Ξενοφώντος 4, 3, 15: Λοκροὶ ἀμρότεροι Ἡοῖοι καὶ Ἐσπέριοι καὶ ἐκ τοῦ Πολυβίου 12, 11, 2 καὶ 3: Πρῶτον δὴ διαπορήσαι τις ἂν πρὸς τίνας τῶν Λοκρῶν παραγενόμενος ἐπυνθάνετο περὶ τούτων. Εἰ μὲν γὰρ συνέβαινε, καθάπερ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρούς, οὕτω καὶ τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα μίαν πόλιν ἔχειν, τάχ' ἂν οὐκ ἔδει διαπορεῖν, ἀλλ' ἦν ἂν εὐθεώρητον. Ἐπεὶ δὲ δύο ἔθνη Λοκρῶν ἐστί, πρὸς ποτέρους ἦλθε καὶ πρὸς ποίας πόλεις τῶν ἐτέρων, καὶ παρὰ τίσιν εὔρε τὰς

συνθήκας ἀναγεγραμμένας ; (Τίμαιος). Ἄλλὰ ποία τῶν τριῶν τούτων μοιρῶν ἡ ἀρχαιοτάτη καὶ μητρόπολις τῶν λοιπῶν ἐγένετο ; Ὁ Θηβαῖος αἰοῖδος ἐν Ὅλ. Θ. 9, 20 τὴν Ὀποῦντα μητρόπολιν τῶν (Ἡσίων) Λοκρῶν ἀποκαλῶν λέγει :

Ὅθεν στεφάνων ἄωτοι κλυτὰν
Λοκρῶν ἐπαείροντι ματέρ' ἀγλαόδενδρον.

Ὁ δὲ Στράβων 9, σ. 284: ὁ δ' Ὀποῦς ἐστὶ μητρόπολις καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμμένον πρὸς τῷ Πολυανδρίῳ :

Τοὺς δε ποτὲ φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος
ἀντία Μήδων, μητρόπολις Λοκρῶν κεύθει ὁμῶς Ὀπόεις.

Καὶ ἐκ τούτων μὲν μεμαρτύρηται, ὅτι μητρόπολις Λοκρῶν τῶν Ἡσίων, τῶν Ὀπουντίων δῆλον ὅτι καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων ἢ Ἰποκνημιδίων ἢ Ὀποῦς ἐστὶ. Ἄλλ' ὅτι καὶ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν καὶ τῶν Ἐπιζεφυρίων ἡ αὐτὴ μητρόπολις ἐστὶ τεκμήριον, ὅτι ἀμφότεροι ἀποικοὶ τῶν Ὀπουντίων ἐγένοντο. Καὶ περὶ μὲν τῶν πρώτων μαρτυρεῖ Σκύμνος ὁ Χίος ἐν στίχ. 482: Ἐπειτα ἀπ' Αἰτωλῶν παροικοῦσι Λοκροί, οὗς Ὀζόλας κκλοῦσιν, ἀποίκους γενομένους ἀπὸ τῶν πρὸς Εὐβοίαν Λοκρῶν ἐστραμμένων· ἔτι δὲ ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, 15: Φυσκίου τοῦ Ἀμφικτύονος υἱὸς ἦν Λοκρός. Ἐκ δὲ τούτου καὶ Καδύης Ὀποῦς, πρὸς ὃν ὁ πατὴρ διενεχθεὶς καὶ συχνούς τῶν πολιτῶν ἀναλαθὼν περὶ ἀποικίας ἐμμαντεύετο. Τοῦ δὲ Θεοῦ φήσαντος κτίζειν πόλιν, ὅπου περ ἂν τύχη, δηχθεὶς ὑπὸ ξυλίνης κυνός, ὑπερβαίνων εἰς τὴν ἐτέραν θάλασσαν, ἐπάτησε κυνόσβατον· ἐνοχληθεὶς δὲ τῇ πληγῇ, διέτριψεν ἡμέρας αὐτόθι πλείονας, ἐν αἷς καταμαθὼν τὸ χωρίον, ἔκτισε πόλεις Φυσκεῖς καὶ Ἰάνθειαν καὶ τὰς ἄλλας, ὅσας οἱ κληθέντες Ὀζόλαι Λοκροὶ κατήκησαν: (*) Καὶ ἐκ τῶν Ἐποικίων δὲ γραμμάτων, ἃ ὁ πατριάρχ-

(*) Εὐσταθ. παρεμβολ. Ἰλ. 277: . . . πρὸς ὃν Ὀποῦντα διενεχθεὶς ὁ πατὴρ Λοκρός, ἐξ μὲν ἀρχαίων ἐκείνων, αὐτὸς δὲ οἰκεῖ τὰ πρὸς ἐσπέραν τοῦ Παρνασσοῦ.

χης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμᾶτων Γ. Οἰκονομίδης δημοσιεύσας διελύκανε δῆλον, ὅτι οἱ εἰς Ναύπακτον ἐν ἔτει 455 π. Χ. ἐποικήσαντες Ἰποκνημίδιοι Λοκροὶ, ὑπὸ τῶν Ὀπουντίων, ὥσπερ μητροπολιτῶν ἐξεπέμφθησαν. Περὶ δὲ τῶν Ἐπιζεφυρίων αἱ μαρτυρίαι ποικίλουσιν. Οὕτω κατὰ Στράβ. 6, 259. οἱ Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, Λοκρῶν ἀποικοὶ τῶν ἐν τῷ Κρυσαίῳ κόλπῳ (εἰσὶ) μικρὸν ὕστερον τῆς (ἀπὸ) Κρότωνος καὶ Συρακουσῶν κτίσεως ἀποικισθέντες ὑπὸ Εὐάνθους. Ὁ δὲ Σκύμνος ἐν στίχ. 316. λέγει: Χαλκιδεῖς δὲ Ῥήγιον ἀποικίσαι δοκοῦσιν· οἱ δὲ λεγόμενοι Ἐπιζεφύριοι πλησίον κεῖνται Λοκροί· εἰσὶ δ' ἀποικοὶ τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ἔνιοι δὲ φασὶ Λοκρῶν τῶν ἐν Ὀζόλαις. Ὁ Ἐφορος ὁ Κυμαῖος καλεῖ αὐτοὺς ἀποίκους τῶν Ὀπουντίων. Πρὸς ἄρσιν τῆς ἀμφιβολίας μεγάλως συμβαλεῖται χωρίον τοῦ Πολυδίου 12, 5 ἔχον ὧδε: Σύνοιδα γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογοῦσιν, ὅτι παραδόσιμος αὐτοῖς ἐστὶν αὕτη περὶ ἀποικίας ἢ φήμη παρὰ πατέρων, ἣν Ἄριστοτέλης εἴρηκεν, οὐ Τίμαιος. Καὶ τούτων γε τοιαύτας ἔφερον ἀποδείξεις πρῶτον μὲν, ὅτι πάντα τὰ διὰ προγόνων ἔνδοξα παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γυναικῶν, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν εἶη, οἷον εὐθέως τοὺς ἀπὸ τῶν ἑκατὸν οἰκιῶν λεγομένους. Ταύτας δ' εἶναι τὰς ἑκατὸν οἰκίας τὰς προκριθείσας ὑπὸ τῶν Λοκρῶν πρὶν ἢ τὴν ἀποικίαν ἐξελθεῖν, ἐξ ὧν ἔμελλον οἱ Λοκροὶ κατὰ τὸν χρησμὸν κληροῦν τὰς ἀποσταλησομένας παρθένους εἰς Ἴλιον.» Ἐνταῦθα παρατηρητέον δύο τινα τὴν ἀποστολὴν δῆλον ὅτι τῶν παρθένων εἰς Ἴλιον καὶ τὰς προκριθείσας ἑκατὸν οἰκίας, ἐξ ὧν αὐταὶ ἔμελλον πέμπεσθαι ὑπὸ τῶν Λοκρῶν πρὶν τὴν ἀποικίαν ἐξελθεῖν. Βεβαιοῦται δὲ πάντως, ὅτι ἢ τῶν ἐπιζεφυρίων ἀποικία ἐξῆλθεν ἐκ τῶν Λοκρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔπεμπον τὰς παρθένους εἰς Ἴλιον· ὥστε νῦν ζητητέον τίνες οἱ Λοκροὶ οὗτοι· διότι οὐδεμία οὐδενὸς διακριτικοῦ ἐπιθέτου μνεῖα γίνεται ἐν τῷ ῥηθέντι χωρίῳ. Τούτου δ' ἀποδειχθέντος, ἀποδειχθήσεται καὶ ὑπὸ τίνων Λοκρῶν ἐξεπέμφθη ἡ ἀποικία. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπαγόμεθα ἐκ τοῦ Τιμαίου 9,(1) τάδε, ἐξ ὧν δῆλον ἔσται, ὅτι αἱ εἰς Ἴλιον πεμπόμεναι παρθένοι ὑπὸ τῶν Ὀπουντίων ἐπέμποντο πρὶν ἢ ἢ εἰς Ῥήγιον ἀποικία ἐξέλθη

δηλα δὴ πρὸ τῆς 24ης βλ. 700 π. Χ., ὅτε ἡ ἀποικία ἐξῆλθεν. Ἴδου τὸ χωρίον: Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ περὶ τὰς Γυρέας πλέοντος καὶ στραφέντος ἐν Τρέμοντι, χωρίῳ τῆς Δήλου, οἱ Λοκροὶ μόλις σωθέντες, ἦλθαν εἰς τὰ οἰκεῖα· φθορὰ δὲ καὶ λοιμὸς μετὰ τρίτον ἔτος ἔρχετο εἰς τὴν Λοκρίδα διὰ τὴν εἰς Κασσάνδραν ἀθέμιτον μίξιν Αἴαντος. Ἐχρῖσε δὲ ὁ θεὸς ἰλάσκεισθαι Ἀθηναῖν τὴν ἐν Ἰλίῳ ἐπὶ ἐτῆ χίλια δύο παρθένους πέμποντες ἐπὶ κλήρῳ καὶ λαχῆσει. Πευπαμένας δὲ αὐτάς, προὔπαντῶντες οἱ Τρῶες, εἰ κατέσχον, ἀνήρουν, καὶ καίοντες ἀκάρποις ξύλοις τὰ ὄστα αὐτῶν, ἀπὸ Τρήρωνος ὄρους τῆς Τροίας, τὸν σποδὸν εἰς θάλασσαν ἔριπτον, καὶ πάλιν οἱ Λοκροὶ ἐτέρως ἔστελλον, εἰ δὲ τινες ἐκφύγοιεν, ἀπελθοῦσαι λάθρα εἰς τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἱερὸν, ἰέρειαι ἐγένοντο.... Πρῶται δὲ Λοκρῶν παρθένων Περίβοια καὶ Κλεοπάτρα ἀφίκοντο. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα τὰς παρθένους, εἶτα βρέφη ἐνιαύσια μετὰ τῶν τροφῶν αὐτῶν ἐπεμπον οἱ Λοκροὶ. Χιλίων δ' ἐτῶν παρελθόντων, μετὰ τὸν Φωικὸν πόλεμον ἐπαύσαντο τὰς τοιαύτας θυσίας. Ὁ δὲ Στράβων Γ. 600 καὶ 601 λέγει: Αἱ γοῦν Λοκρίδες παρθένοι μικρὸν ὕστερον (ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας) ἀρξάμεναι ἐπέμποντο κατ' ἔτος (ὡς λέγουσιν Ἰλιεῖς). Καὶ ταῦτα δὲ οὐχ ὁμηρικὰ· οὔτε γὰρ τῆς Κασσάνδρας φθορὰν οἶδεν Ὅμηρος, ἀλλ' ὅτι μὲν παρθένος ἦν ὑπ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον λέγει· βίαις δὲ οὐδὲν μέμνηται, οὐδ' ὅτι ἡ φθορὰ τοῦ Αἴαντος ἐν τῇ ναυαγίᾳ κατὰ μῆνιν Ἀθηναῖς συνέβη, ἢ κατὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἀλλ' ἀπεχθανόμενον μὲν τῇ Ἀθηναῖ κατὰ τὸ κοινὸν εἰρηκεν (ἀπάντων γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν ἀσεβησάντων ἅπασιν ἐμήνυεν) ἀπολέσθαι δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος μεγαλορρημονήσαντα. Τὰς δὲ Λοκρίδας πεμφθῆναι Περσῶν ἤδη κρατούντων συνέβη. Ἐκ τούτων ὀηλον, ὅτι αἱ ἀποστελλόμεναι εἰς Ἴλιον παρθένοι ἐπέμποντο ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Αἴαντος καὶ ἐκ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων προκριθεισῶν οικογενειῶν, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν ὀλιγαρχίαν ἐν Ὀπούντι καὶ διεῖπον τὴν τύχην τῆς χώρας, στηρίζουσαι τὴν ἑαυτῶν εὐγένειαν ἐπὶ τῆς μητρικῆς καταγωγῆς, ἣν ἀνῆγον εἰς τὴν Πύρραν καὶ τὸν Δευκαλίωνα, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται.

(ΤΟΜ. 5'.)

Ἐπαγόμενοι δὲ πρὸς πλείονα τοῦ πράγματος πίστῳσιν καὶ χω-
 ριον τοῦ Πausανίου λίαν συναφῆς 3, 19, 12: πολέμου γὰρ Κρο-
 τωνιάταις συνεσθηκότος πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκροῦς, τῶν Λο-
 κρῶν κατὰ οἰκειότητα πρὸς τοὺς Ὀπουντίους Αἰαντα τὸν Ὀιλέως
 εἰς τὰς μάχας ἐπικαλουμένων κτλ., καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πausανίου
 αὐτοῦ λέγοντος τοὺς Ἐπιζεφυρίους ἀποίκους τῶν Ὀπουντίων, οὐδε-
 μίας νομίζομεν, ἀπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι οὗτοι ὡσπερ καὶ οἱ
 Ὀζολοὶ τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν ἀποικοὶ ἐγένοντο. Καὶ ταῦτα
 μὲν περὶ τῆς τῶν Λοκρῶν μητροπόλεως Ὀποῦντος. Νῦν δὲ ῥη-
 τέον τινὰ καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος Ἐπικνημιδίοι καὶ Ἰποκνημιδίοι,
 ἅπερ φέρεται οὐ μόνον παρὰ συγγραφεῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγρα-
 φαῖς. Ἀφ' οὗ χρόνου ἢ χώρα ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ ἐπωνύμου αὐ-
 τῆς ἀρχηγέτου, ὡς κατιόντες ὀφόμεθα, οἱ κάτοικοι αὐτῆς τότε
 μόνον διεκρίθησαν διὰ τοῦ ἐπιθέτου Λοκροὶ Ἠοῖοι, ἢ καὶ οἱ πρὸς
 Εὐβοίαν ἐστραμμένοι, ὅτε ἡ ἀποικία τῶν Ὀζολῶν ἐξεπέμφθη,
 πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τούτων, Ἐσπερίων κληθέντων. Οἱ αὐτοὶ δὲ
 καὶ Ὀποῦντιοὶ ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν μητροπόλεως. Ἀφ'
 ὅτου ὁμοῦς διὰ τε τὸν Πελοποννησιακὸν καὶ τὸν Κορινθιακὸν πό-
 λεμον πολλαχῶς κακωθείσης τῆς Λοκρίδος καὶ τὸν ἱερὸν, καθ' ὃν
 οἱ Φωκεῖς ἐσφετερίσθησαν τὴν χώραν τοῦ Δαρνοῦντος, καὶ οὕτως
 ἀπεχωρίσθη τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος, τὸ ἀρχαῖον τῶν Ὀπουντίων
 ἀξίωμα ἤρξατο ἐλαττούμενον ἀναλόγως τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον
 καταπιπτούσης αὐτῶν δυνάμεως, οἱ δὲ κάτοικοι διηρέθησαν εἰς Λο-
 κροῦς Ἐπικνημιδίους ἢ Ἰποκνημιδίους καὶ Ὀπουντίους· ἀμφότεροι
 ὁμοῦς δὲν ἀπετέλουν χωριστὰς πολιτείας, ἀλλὰ μίαν κοινότητα (κοινὸν
 τῶν Ἠοίων Λοκρῶν). Ἐπεκαλοῦντο δὲ οἱ μὲν Ὀποῦντιοὶ ἀπὸ τῆς
 μητροπόλεως αὐτῶν Ὀποῦντος, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, οἱ δὲ ἀπὸ
 ὄρους Κνημιδος, Στράβ. 9. 427. ἢ δὲ ὑποδιαίρεσις εἰς Ἐπικνη-
 μιδίους καὶ Ἰποκνημιδίους οὐδένα ἄλλον λόγον ἔχει ἢ καθαρῶς
 γεωγραφικόν· καθόσον δηλαδὴ ἤκμαζον μᾶλλον πολιτικῶς οἱ ἐπὶ
 τῆς Κνημιδος ἢ οἱ ὑπ' αὐτῇ, ἔφερον καὶ τὸ ἐπικρατοῦν διακριτι-
 τικὸν ἐπίθετον τοῦ δυτικοῦ τῆς Λοκρίδος μέρους Ἐπικνημιδίοι ἢ
 Ἰποκνημιδίοι. Ἀλλὰ περὶ τούτων πλατύτερον ἐροῦμεν ἐν τῇ περὶ

τῆς χώρας πραγματεία. Νῦν δ' ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ τῶν Ἑοίων Λοκρῶν τριπλῆ ὀνομασία οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἐνότητος, ἥτις μέχρι τέλους ἔμεινεν ἀδιάσπαστος· διότι παρατιθέμενοι τὰς μαρτυρίας τῶν συγγραφέων καὶ ἐπιγραφῶν κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἔχομεν α') τοὺς ἱστορικοὺς τῆς πέμπτης καὶ τετάρτης ἑκατονταετηρίδος π. Χ. Ἡρόδ. Θουκυδ. καὶ Ξενοφῶντα, οἵτινες κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν ἀντικρὺ τῆς Εὐβοίας, ἀπὸ Βοιωτίας μέχρι Θερμοπυλῶν ἐν μόνον φθλον γινώσκουσι τῶν Λοκρῶν τοὺς Ὀπουντίους, οὓς ἐνθα ἡ ἀντίθεσις πρὸς τοὺς Ἑσπερίους ἔλειπεν ἐκάλουν ἀπλῶς Λοκρούς. Ὁ Ξενοφῶν ἐν δυσὶ χωρίοις τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ ἱστορίας 4, 3, 15 καὶ 6, 3, 25 λέγει: Λοκροὶ ἀμφότεροι, Ἑοῖοι καὶ Ἑσπεριοί. Περὶ τρίτου ὀνόματος οὐδὲν λέγει. β') τοὺς ἱστορικοὺς τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος, τὸν Πολύβιον, ὃς δύο Λοκρούς γινώσκει τοὺς Ὀπουντίους καὶ Ὀζόλας. γ') Ἐπιγραφὴν ἐπὶ χαλκῆς πλακῆς Κατσανδρου τινός ὑπὸ Ἑρν. Κουρτίου δημοσιευθεῖσαν, ἐν Ἀρχ. Ἑφημ. Βερολ. 1855, τοῦ αὐτοῦ περιποῦ χρόνου, περιλαμβάνουσαν τοὺς ἀπέναντι Εὐβοίας Ἑοίους Λοκρούς, ὡς ἐν κοινὸν ἀποτελοῦντας· δ') Ἐν τῷ τέλει τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος τὸν Ἀπολλόδωρον, ὃς ὀνομάζει μόνον τοὺς Ἐπικνημιδίους ἀνευ διακρίσεως πρὸς τοὺς Ὀπουντίους. ε') Δελφικὴν ἐπιγραφὴν τῆς πρώτης ἢ δευτέρας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, παριστῶσαν τοὺς τε Ἑσπερίους καὶ Ὀπουντίους Λοκρούς μετέχοντας ἐκατέρους τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ συνεδρίου μίαν ψήρον· ς') Τὸν Στράβωνα ἐπὶ Αὐγούστου λέγοντα, ὅτι ἡ πρὸς Εὐβοίαν Λοκρὶς μίαν ἀπετέλει χώραν, καλοῦντά δὲ μητρόπολιν τῶν Ἐπικνημιδίων τὴν Ὀποῦντα· ζ') Τὸν Πλίνιον ἐν τῇ πρώτῃ μ. Χ. ἑκατονταετηρίδι, ὃς μόνον τοὺς Ἐπικνημιδίους γινώσκει, καὶ τὸν τούτῳ συμφωνοῦντα Στέφανον τὸν Βυζάντιον. Τέλος δὲ τὸν Παυσανίαν ἐν τῇ δευτέρᾳ μ. Χ. ἑκατονταετηρίδι ἐν δυσὶ χωρίοις 10. 8, 5. καὶ 10. 20, 5. λέγοντα μετέχειν τῆς Ἀμφικτυονίας τοὺς Λοκρούς τοὺς ἀντικρὺ Εὐβοίας καὶ καλοῦντα αὐτοὺς Λοκρούς ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι, ἐν δυσὶν ἑτέροις 10. 1, 2 καὶ 13, 4 Ἐπικνημιδίους. Τούτοις προσθετέον καὶ τὴν ὑπὸ Wescher δημο-

σιευθείσαν ἀμφικτυονικήν ἐπιγραφὴν ἔχουσαν ᾧδε: Λοκρῶν Ὑποκνημιδίων ψῆφος, τάλαντα συμμαχικά τέσσαρα, μνᾶς πέντε· Λοκρῶν Ἐσπερίων ψῆφος, τάλαντα συμμαχικά τρία μνᾶς τριάκοντα πέντε. ἐκ ταύτης βλέπομεν, ὅτι ἐκ τῶν 24 ψήφων τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου μίαν εἶχον οἱ Ἐσπεριοὶ καὶ ἑτέραν οἱ Ἅοιοι Λοκροί. Ἐκ τούτων τοίνυν δῆλον, ὅτι ἡ ἐνότης τῆς τῶν Ἅοίων Λοκρῶν κοινότητος εἶκαι, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, διὰ τοῦ ὑπὸ τῶν Φωκῶν σφετερισμοῦ τοῦ Δαφνοῦντος ἡ χώρα αὐτῶν διηρέθη εἰς δύο μέρη, τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικόν, ἅτε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Δαφνοῦντος κειμένου, οὐδὲν ἤττον αὕτη οὐδέποτε ἐξέλιπεν.

Περὶ τοῦ γένους καὶ ἐπωνυμίας τῶν Λοκρῶν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γένους καὶ τοῦ ὀνόματος τῶν Λοκρῶν δεόν να ἀναδράμωμεν εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους, εἰς τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Δευκαλίωνος συμβάντα περὶ τὸ 1796 π. Χ. βασιλεύοντος τῆς Ἀττικῆς τοῦ Ὠγύγου. Ἐπὶ τούτου ὁ Δευκαλίων μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Πύρρας ἐν Λάρνακι ἐπιπλέοντες, ἐσώθησαν κατ' ἄλλους⁽¹⁾ μὲν ἐπὶ τῆς Ὀθρυος, κατ' ἄλλους⁽²⁾ ἐπὶ τοῦ Ἄθω, κατὰ δὲ τοὺς πλείστους⁽³⁾ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβησαν ἐν Ὀποῦντι κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Πινδάρου 9, 64: Ἡ δὲ Πύρρα καὶ Δευκαλίων ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ἐλθόντες ἐν τῇ Λάρνακι, πρῶτον ᾤκησαν ἐν τῇ Ὀποῦντι πλησίον Παρνασσοῦ· ἔνιοι δὲ οὐκ ἐν τῇ Ὀποῦντι φασὶ Δευκαλίωνα καὶ Πύρραν οἰκῆσαι· ὁ γὰρ Ἀπολλόδωρος οὕτω γράφει: «Οἰκῆσαι δὲ ἐν Κύνῳ τὸν Δευκαλίωνα λέγεται καὶ τὴν Πύρραν, καὶ τὴν Πρωτογένειαν ἐκεῖ τετράφθαι φασίν· ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἑλλάνικος. Δυσχεραῖνοι δ' ἂν τις πῶς τινὲς φασὶ Πύρρας καὶ Δευκαλίωνος εἶναι Πρωτογένειαν, τοῦ Πινδάρου ἐξ Ὀποῦντός τινος Ἡλείου λέγοντος αὐτὴν γεγενῆσθαι.»

(1) Ἑλλαν. Δευκαλιωνεῖα.

(2) Serv. ἐν Βουκολ. Βιργιλ. 6, 41.

(3) Πινδ. Ὀλ. 9, 41 Ἀπολλοδ. 1. 7, 1. κλπ.

Ὁ δὲ Ἑλλάνικος καὶ τὴν Λάρνακα οὐ τῷ Παρνασσῷ φησι προσεγεθῆναι, ἀλλὰ περὶ τὴν Ὀθρυν.» Ὁ δὲ Στράβων ἐν βιβλίῳ 9, 425 λέγει : Ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασιν οἰκῆσαι, καὶ τῆς Πύρρας αὐτόθι δείκνυται σῆμα,⁽¹⁾ τοῦ δὲ Δευκαλίωνος Ἀθήνησι.» Ἄλλ' ὁ Ἑλλάνικος⁽²⁾ λέγει, ὅτι ὁ Δευκαλίων ἐβασίλευσεν ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἐτέρα ὁμῶς παράδοσις, μεταγενεστέρα πάντως, ἢ φέρεται παρὰ Διονυσίῳ Ἀλικαρνασεῖ,⁽³⁾ λέγει, ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λαρίσσης Φθίος καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Πελασγὸς ἀφικόμενοι εἰς τὴν τότε Αἰμονίαν, εἶτα δὲ Θετταλίαν ὀνομασθεῖσαν, ἐνειμάντο τὴν χώραν τριχῆ, τοῖς ἡγεμόσι ποιήσαντες ὁμωνύμους τὰς μοίρας, Ἀχαιῶν καὶ Φθιωτῶν καὶ Πελασγιῶν· πέντε δὲ μέιναντες αὐτόθι γενεάς, περὶ τὴν ἕκτην γενεὰν ἐξηλάθησαν Θετταλίας ὑπὸ τε Κουρήτων καὶ Λελέγων καὶ συχνῶν ἄλλων τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκούντων, ἡγουμένου τῶν πολεμίων Δευκαλίωνος τοῦ Προμηθέως, μητρὸς δὲ Κλημένης τῆς Ὠκεανοῦ. Ἡ παράδοσις αὕτη συνάδει τῇ γνώμῃ τοῦ Ἀπολλοδώρου,⁽⁴⁾ καθ' ἣν ὁ Δευκαλίων πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐβασίλευε τῶν περὶ Φθίαν τόπων. Χαίρειν ἐὼντες τὰς ἀλλήλαις ἀντιφασκούσας μυθικὰς παραδόσεις, τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Δευκαλίωνος συνδέεται στενότατα μετὰ τοῦ Κύνου καὶ τῆς Ὀπούντος. Διότι ἐν ταύτῃ ἢ μετὰ τὸν κατακλυσμόν τοῦ Δευκαλίωνος ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐγένετο, βαλόντων ὑπὲρ κεφαλῆς λίθους κατὰ παραγγελίαν τοῦ Διὸς τῆς τε Πύρρας καὶ τοῦ Δευκαλίωνος· καὶ οὓς μὲν ἔβαλε Δευκαλίων, ἄνδρες ἐγένοντο, οὓς δὲ Πύρρα γυναῖκες.⁽⁵⁾ Ἐνταῦθα ἐγεννήθη αὐτοῖς ὁ Ἕλληνας, ὁ Ἀμφικτύων καὶ ἡ Πρωτογένεια.⁽⁶⁾ Πινδ. Ὀλ. 9, 41: Ἐφαρμόστῳ Ὀπουντίῳ

(1) Ἀληθῶς καὶ νῦν ἐτι εὐρηγνται αὐτόθι λείψανα ἀρχαίων μνημείων.

(2) Ἑλλαν. ἀποσπ. 15.

(3) Διον. Ἄλ. 1, 17—25 ἐνθα οἱ Λελέγες Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ καλοῦνται. (4) Ἀπολλοδ. 1, 7, 1.

(5) Ἀπολλοδ. αὐτ.

(6) Ἀπολλ. 1, 7, 2.

Παλαιστῆ.

... φέροις δὲ Πρωτογενείας ἄσται γλώσσαν, ἣν αἰολοθερόντα Διὸς αἴσα
 Πύρρα Δευκαλίων τε Παρνασσῷ καταβάντε,
 ἄδμον ἔθεντο πρῶτον, ἄτερ δ' εὐνῆς ὁμόδαμον
 κτερασθῆν λίθινον γόνον
 ἄσας δ' ὀνόμασθην...

Γνωστός ἐστὶν ὁ ἐκ τοῦ Διὸς, ὡς τινές φασι, καταγόμενος καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς Ἑλλησι δοὺς Ἑλλην. Ἄλλ' ἡμῖν διαφέρει μᾶλλον τὰ περὶ τοῦ Ἀμφικτύονος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ὀπουντίους συγγέλειαν. Ἐκ γὰρ τοῦ Ἀμφικτύονος πρώτου αὐτῶν ἀρξάντος καὶ τῆς Χθονοπάτρας ἐγεννήθη Φύσκος,⁽¹⁾ βασιλεύσας τῶν Ὀπουντίων. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λοκρὸς καὶ ὁ ἔγγονος Ὀποῦς ἐβασίλευσαν μετ' αὐτόν.⁽²⁾ Οὗτος δὲ ὁ Λοκρὸς, ὁ ἔγγονος τοῦ Φύσκου καὶ τῆς Καβύης,⁽³⁾ ἐγένετο ἐπώνυμος τῶν Λοκρῶν ἀρχηγέτης, ἂν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου ὀνομάζεται ἡγεμῶν τῶν Λελέγων,⁽⁴⁾ κατοικούντων ἔτι ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ τὴν Ὀποῦντα, ἧτις ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Πρωτογενείας, δισεγγόνης τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, γεννηθέντος Ὀποῦντος. Ἡ Πρωτογένεια δηλαδὴ ἡ θυγάτηρ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας ἔτεκε μετὰ τοῦ Διὸς υἱὸν Ὀποῦντα, ἐξ οὗ βασιλεύοντος τῶν Ἠλείων γεννᾶται θυγάτηρ, λαβοῦσα τὸ ὄνομα τῆς μάμμης. Αὕτη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀρπαγεῖσα καὶ εἰς Μαίναλον, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας

(1) Εὐσταθ. Παρ. εἰς Ἰλ. 277. Στέφανος δ' ὁ Βυζάντιος ἐν λεξ. Φύσκος καλεῖ τὸν μὲν Φύσκον ἔγγονον τοῦ Ἀμφικτύονος, τὸν δὲν Αἰτωλὸν υἱὸν αὐτοῦ· οὕτω καὶ Σχόμν. ς'. 587: ἀπέναντι δ' Εὐβοίας κατοικοῦσι Λοκροί, ὧν πρῶτος ἦρξεν Ἀμφικτύων ὁ Δευκαλίωνος, ἐχόμενος δ' ἀφ' αἵματος Αἰτωλός, εἶτα Φύσκος, ὃς γεννᾷ Λοκρὸν, ὃς τοὺς Λελέγας ὀνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Λοκρούς.

(2) Εὐσταθ. αὐτ.... πρὸς ὃν Ὀποῦντα διενεχθεὶς ὁ πατήρ Λοκρὸς ἐξ μὲν ἀρχεῖν ἐκείνον, αὐτὸς δὲ οἰκᾷ τὰ πρὸς ἐσπέραν τοῦ Παρνασσῷ.

(3) Πλούτ. Ἑλλ. 15.

(4) Στράβ. 7, 322.

ἀχθεῖσα, συνέλαβεν υἱόν. Εἶτα ὁ Ζεὺς δίδωσιν αὐτὴν σύζυγον τῷ Λοκρῷ, ὅς τόν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα θετὸν υἱὸν εἰς μνήμην τοῦ πρὸς μητρὸς πάππου Ὀποῦντα ἐκάλεσε. Πίνδ. Ὀλ. 9, 52:

καίωνων δ' ἴσσαν

χαλκίασπιδες ὑμέτεροι πρόγονοι

ἀρχᾶθεν Ἰαπετιονίδος φύτλας

κοῦροι κόραι τε φερτάτων Λελέγων, ἐγγώριοι βα
σιλῆες αἰεὶ.

πρὶν Ὀλύμπιος ἀγεμίων

θύγατρ' ἀπὸ γῆς Ἐπαιῶν Ὀπόεντος ἀναρπάσας

Ἴκαλος

μίχθη Μαιναλίαισιν ἐν δαιραῖς καὶ ἔναικεν

Λοκρῷ μὴ καθέλοι μιν αἰὼν πότμον ἐφάψαις

ὄφρα γένεαῖς. Ἔχεν δὲ σπέρμα μέγιστον

ἄλοχος, εὐφράνθη τε ἰδὼν ἥρωος θετὸν υἱόν,

μάτρωος δ' ἐκλέσσε μιν

ἰσώνυμον ἔμεν,

ὑπέφρατον ἄνδρα μορφῆ τε καὶ

ἔργοισι· πόλιν δ' ὤπασεν λαόν τε δικαίαν.

Ἐκ τούτου ἔλαβε τὸ ἐπώνυμον ἢ τῶν Λοκρῶν μητρόπολις, ὁ δὲ Πίνδαρος τὴν Ὀποῦντα πόλιν τῆς Πρωτογενείας καλεῖ, οὐχὶ ὅμως τῆς θυγατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, ἀλλὰ τῆς δισεγγονῆς αὐτῶν καὶ θυγατρὸς τοῦ Ὀποῦντος, καθάπερ προεῖρηται. Τούτων οὕτως ἐχόντων εἶπερ τις καὶ ἄλλη Ἑλληνικὴ χώρα ἔχει ἢ Λοκρὶς ἐλληνικωτάτην τὴν καταγωγὴν, ἀνάγουσα αὐτὴν, ὡς δῆλον ἐγένετο ἐκ τῶν εἰρημένων, εἰς αὐτοὺς τοὺς γενάρχας τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' ὁ Ἀριστοτέλης, π. Στράβ. Ζ, 322. Διον. Ἀλικαρνασεὺς 1, 23. Σκύμν. ὁ Χίτος 5, 387. Δικαίσαρχος, Στέφανος ὁ Βυζάντιος καὶ εἰτις ἄλλος καλοῦσι τοὺς Λοκροὺς Λέλεγας. Ὅτι οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς τῶν Λοκρῶν χώρας Λέλεγες ἦσαν, οὐδεμία ἀμφιβολία ἐκ τε τῶν προμνημονευθεισῶν μαρτυριῶν καὶ τῆς παρὰ Στράβ. (προμν. χωρ.) φερομένης τοῦ Ἡσιόδου λέξεώς.

ὅτι ὁ Λοκρὸς Λελέγων ἠγήσατο λαῶν. Ἄλλ' ἢ προενοίκησις τῆς
 χώρας ὑπὸ Λελέγων οὐδόλως δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατα-
 γωγὴν τῶν Λοκρῶν καὶ νὰ ἀποκλείσῃ αὐτοὺς, μεταγενεστέρους
 τῶν Λελέγων κατοίκους αὐτῆς γενομένους, τοῦ οἰκείου γένους
 καὶ τοῦ ἐθνικοῦ τῶν Ἑλλήνων ὀνόματος. Διότι τούτου δεκτοῦ
 γενομένου, δεόν σύμπασα ἡ Ἑλλάς νὰ ὑποστῇ τὴν αὐτὴν
 τύχην, κατὰ Ἑκαταῖον τὸν Μιλήσιον, π. Στράβ. 7, 321 λέ-
 γοντα: σχεδὸν δέ τι (πλὴν τῆς Πελοποννήσου) καὶ σύμπασα
 ἡ Ἑλλάς κατοικία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιὸν ἀπ' αὐτῶν λο-
 γιζομένους τῶν μνημονευομένων Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας
 ἐπαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον,
 Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, Δρυόπων τε καὶ Κυκλώνων καὶ Πελα-
 σγῶν καὶ Λελέγων καὶ ἄλλων τοιούτων κατακτειμαζόμενων τὰ ἐντὸς
 Ἰσθμοῦ καὶ τὰ ἐκτὸς ἑέ. Ἄλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω μνημονευ-
 θείσης μαρτυρίας τοῦ Ἀριστοτέλους δεόν οὐ μόνον οἱ Λοκροὶ,
 ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Αἰολέων οἱ Βοιωτοὶ καὶ ἐκ τῶν Δωριέων οἱ Με-
 γαρεῖς καὶ Λευκάδιοι νὰ φέρωσι τὴν ἐπωνυμίαν τῶν Λελέγων καὶ
 πρὸς ἀπόδειξιν παρατιθέμεθα τὸ χωρίον ἔχον ὧδε: Ἐν μὲν γὰρ
 τῆς Ἀκαρνάνων φησὶν τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρήτας, τὸ δὲ προσ-
 εσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας. Ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν τοὺς νῦν
 Λοκρούς, Λέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς
 φησὶν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων. Ἐν
 δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει. Ἄλλὰ,
 καθὼς βέβαιον εἶναι, ὅτι ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι τὰ λείψανα τῶν
 ἀρχαιοτάτων λαῶν αὐτῆς, ἐπελθόντων τῶν Ἑλλήνων, συνεχω-
 νεύθησαν αὐτοῖς, ἐξέστησαν τοῦ αὐτῶν γένους καὶ τέλος ἠφανί-
 σθησαν, οὕτω καὶ ἐν Λοκρίδι. Ὅτι δὲ τὸ γένος τῶν Λελέγων κα-
 ταμερισθὲν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τοῖς Κερσί στρατευόμενον,
 κατὰ μικρὸν ἐξηφάνισται, καταμανθάνομεν ἐκ τοῦ Στράβωνος 13.
 651 καὶ 616: Ἐν μέντοι τῷ καταλόγῳ παραλέλοιπεν οὐχ ἱκανὸν
 ἠγούμενος τὸ σύστημα, ὥστ' ἐν καταλόγῳ τάττεσθαι, ἢ καὶ ὑπὸ τῷ
 Ἐκτορι καὶ τούτους συγκαταλέγων, οὕτως ὄντας οἰκείους. Ὁ γὰρ
 Λυκάων φησὶν, ἀδελφὸς ἦν Ἐκτορος. » Ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι πρῶτον

μως εξέλιπεν ὁ λαὸς οὗτος. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Θουκυδίδης καὶ ἄλλοι προγενέστεροι καὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς οὐχὶ ὡς βαρβάρων Λελέγων μέμνηται τῶν λαῶν τούτων, ἀλλ' ὡς Ἑλλήνων. Τούτων οὕτως ἐχόντων, τὸ περὶ γένους τῶν Λοκρῶν ζήτημα ἀνάγεται κυρίως εἰς τὸ πόθεν καὶ τίνας οἱ ἐποικησάντες εἰς τὴν Λοκρίδα Ἕλληνας, εἴτε ἐκβαλλόντες εἴτε ἀφομοιώσαντες ἑαυτοῖς τοὺς προενοικήσαντας Λέλεγας. Πρὸς τοῦτο ἐπαγόμεθα τεμάχιον τοῦ προηγουμένου χωρίου τοῦ Πινδάρου Ὀλ. 9, 52 ἔχον τάδε περὶ Ὀποῦντος τοῦ λόγου ὄντος :

Ἄφικοντο δὲ οἱ ξένοι

Ἐκ τ' Ἄργεος ἔκ τε Θηβῶν, οἱ δ' Ἀρκάδες, οἱ δὲ
καὶ Πισᾶται·

υἱὸν δ' Ἄκτορος ἐξόχως τίμασεν ἐποίκιον (Λοκρὸς).

Αἰγίνας τε Μενοίτιον.

Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι οἱ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Λοκροῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀπουντίων μετοικήσαντες οἱ μὲν ἐξ Ἄργους ἦσαν, οἱ δ' ἐκ Θηβῶν, ἕτεροι δ' ἐξ Ἀρκαδίας καὶ Πίσσης. Πρὸς πᾶσι δὲ τούτοις Μενοίτιος ὁ Ἄκτορος μὲν υἱὸς Πατρόκλου δὲ πατήρ, ὁ ἐπισημότερος πάντων τούτων τῶν ξένων. Ἄλλ' οἱ ἐποικήσαντες οὗτοι ἐν τῇ Ὀπουντίᾳ Λοκρίδι Ἕλληνας τίνι τῶν Ἑλληνικῶν γένων ἀνήκον; ἡ ἀπόκρισις εἶνε ὅτι οἱ ἐκ Πελοποννήσου ἐλθόντες δὲν ἦσαν Δωρικοῦ γένους, ὡς μὴ κατεληλυθότων ἔτι τῶν Δωριέων εἰς Πελοπόννησον. Ἐπίσης οἱ Βοιωτοὶ βέβαιον, ὅτι δὲν ἦσαν Δωριεῖς. Γνωστὸν μόνον, ὅτι οἱ περὶ τὸν Μενοίτιον, ὃς ἐπώκησε τὴν Ὀποῦντα ἀναστάς ἀπὸ Θεσσαλίας,⁽¹⁾ οἱ τὸ Φρίκιον τῆς Λοκρίδος ὄρος κατοικήσαντες ἦσαν Αἰολεῖς. Καὶ τὸ ζήτημα μὲν τοῦτο, συνδεόμενον στενότατα τῷ τῆς γλώσσης, ἐν τῇ ἐπομένῃ περὶ τούτων πραγματεία ἡμῶν πλατύτερον ἐξετάσομεν. Νῦν δὲ ἐπιλέγομεν, ὅτι οἱ Λοκροὶ ὥσπερ πάντες οἱ κάτοικοι τῆς χώρας, τῆς Ἑλλάδος κληθείσης, Ἕλληνας ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ Ἕλληνας

(1) Σχολ. Πινδ. 9, 106.

τοῦ Δευκαλίωνος, οὕτω καὶ οἱ Λοκροὶ καὶ μάλιστα ἐν τοῖς πρώτοις, εἰάν κρίνωμεν ἐκ τῆς πρὸς τὸν Πηλέα συγγενείας τοῦ Μεινοιτίου, ¹⁾ καὶ ἐκ τοῦ ὁμόρου τῆς Λοκρίδος τῇ Φθιώτιδι, ἧς οἱ κάτοικοι μετ' Ἀχιλλέως στρατεύσαντες εἰς Ἴλιον μόνοι ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου Ἕλληνες, διότι καὶ πρώτοι κατὰ Θουκυδίδην I. 31. ἦσαν Ἕλληνες. Ἡ δὲ μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν λοιπῶν προμνημονευθέντων, τοὺς Λοκροὺς Λέλεγας καλοῦντων, ἀνατρέχει εἰς χρόνους πολὺ πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Περὶ τοῦ ἔθνικοῦ ὀνόματος *Βυζαντινός* ἢ *Βυζαντινός*.

ΥΠΟ I. N. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ.

(Ἴδε συνέχ. εἰς σελ. 309 τεύχ. Ζ' καὶ Η', Τόμ. 5).

Διὰ ταῦτα παράβασις ἂν ἦν πάσης ἀναλογίας, εἰ τὰ μὲν τριγενῆ ἐπίθετα εἰς *ανός* ὀξύτόνως ἐξέφερον οἱ Ἕλληνες, οἷον ἄγανός, πιθανός, ἰκανός, ἰδανός, στεγανός, ὀρφανός, ἐδανός, πεδανός, τραγανός, τὰ δὲ τριγενῆ ἔθνικα, καίτοι ὁμοιοκατάληκτα ἐκείνοις, ἐτόλμων προπερισπᾶν, ὥστε μήτε Ἀγκυρανός λέγειν καὶ Ἀσιανός καὶ Ἀφρικανός, μηδὲ Γερμανός καὶ Βρεττανός καὶ Ἰσπανός

(1) Μυλλέρου Ἑλλαν. ἀποσπ. 57. Σχολ. Ὀμ. Ἰλ. Μ. I. Πάτροκλος ὁ Μεινοιτίου τρεφόμενος ἐν Ὀποῦντι τῆς Λοκρίδος, περιέπεσεν ἀκουσίῳ πταίσματι. Παῖδα γὰρ ἠλικιώτην Ἀμφιδάμαντος οὐκ ἀσήμου, Κλησώνυμον ἢ ὡσπερ τινὲς (Λιάνην (ὁ αὐτὸς Λίαν) περὶ ἀστραγάλων ὀργισθεὶς ἀπέκτεινεν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ φυγὼν εἰς Φθίαν ἀφίκετο, κάκει κατὰ συγγένειαν Πηλείω; Ἀχιλλεῖ συνῆν. Φιλίαν δ' ὑπερβάλλουσαν πρὸς ἀλλήλους διαφυλάτξαντες, ἐμαῦ ἐπὶ Ἴλιον ἐστράτευσαν.